

Høyring Masfjorden kommune med saksnummer 034/2018

Svar på høyring om samanslåing av ungdomskular frå FAU ved Matre Skule

Dei tre skulane våre i kommunen har stor betyding for nærmiljøet i bygdene våre. Utgreiing av skulesamanslåing har ofte bakgrunn i økonomisk effekt med å slå saman eller redusera talet på skular. FAU på Matre meiner det er vel så viktig å fokusera på endringar i skulestruktur og kva påverknad det vil få for den enkelte eleven sitt læringsmiljø og det heilskaplege skuletilbodet som også inkluderer reiseveg. Utfordringar i Masfjorden kommune er geografiske avstandar, men ei samanslåing av ungdomsskular vil også påverke skulen som sosial arena. Når nær - ungdomsskulen blir flytta blir også nærmiljøet og fellesarenaer endra. Dette vil påverka ungdomane sin identitet og fellesskap. Dette kan igjen påverke tilhøyring til bygdene våre og valet om å busetja seg.

Dersom det vert gjennomført at Sandnes og Nordbygda utgjør ein ungdomskule, og Matre skule er 1-10 klasse som før er FAU ved Matre skule opptatt av at Matre vil bli den minste skulen i kommunen. Masfjorden får då ein relativt stor ungdomsskule med ganske mange fleire elevar enn Matre ungdomsskule. Det kan by på utfordringar for kommunen å gje eit likeverdig tilbod til begge ungdomsskulane med så ulikt elevtal. Korleis vil då midlane, lærarkompetansen og tilbodet bli for den minste ungdomsskulen om ein ser på fordelar som er skissert i saksutgreiinga. Kan det vera utfordrande å behandla to så ulike einingar på ein likeverdig måte?

I høve til framlegget om samanslåing av Matre og Brekke, meiner FAU det er viktig å tidleg koma fram til om ungdomsskulen vert på Matre eller på Brekke. Viktig med gode prosessar og gode utgreiingar. Det er svært viktig å hugse på at reisevegen vert lang uansett for den eller dei som faktisk bur i utkanten, sjølv om majoriteten ikkje får fullt så lang veg.

Dersom ungdomssteget ved Matre skule forsvinn – korleis vil det påverka dei som er att, altså 1. – 7. klasse? Slik det er no, er elevane i ungdomsskulen kjekk ungdom som dei yngre ser opp til, og som er med på å skape eit godt skulemiljø. Dette forsvinn dersom Matre ikkje lenger har ein ungdomsskule. Det er positivt med aldersblanding som aukar sosial kompetanse.

Noko av det folk er mest opptekne av når dei skal flytta til ein ny stad, er avstand til skule og barnehage. Flyttar ein ungdomsskulen vekk frå Matre, forsvinn dette fortrinnet for å få familiar til å flytta til Indrefjorden. Det kan difor få ringverknader på barnehagebruk, arbeidsplassar og også inntektene til kommunen.

FAU ved Matre skule vil få fram det som er viktig for oss, og som vil bety noko i saka om ungdomskulesamanslåing. Under er desse punkta lista opp:

- For nokre av elevane vert det for lang skuleveg. Over ein time med buss kvar veg er for langt uansett korleis ein ser på det. FAU meiner at det er for lite informasjon og for dårleg utgreiing vedr. dette med reiseveg.
- FAU meiner at det er viktig at elevane har ein sikker skuleveg. Mange av elevane har allereie ved å reise til Matre passert ras- og trafikk farlege stader, og ved å skulle reise til enten Nordbygda/Sandes eller Brekke, må ein passere endå fleire slik stader. Kva er den kalkulerte risikoen her? Kan det føra til at buss utgiftene aukar og at det blir ein auke i enkeltvedtak på særskilt skuleskyss?
- På grunn av ulike fritidsaktivitetar er det mange av elevane som allereie har knytt gode kontaktar både mot Brekke, Nordbygda og Sandnes krins. Ungdomane reiser mykje etter skuletid for å delta på fritidsaktivitetar. Det blir ein ekstra belastning om skulevegen i tillegg blir lang. Om ungdomsskulen forsvinn kan det bli lengre avstandar til enkelte fritidsaktivitetar. FAU meiner at det også er viktig å tenkje over at når ein vel å busetje seg i Masfjorden bli avstanden til vidaregåande forholdsvis stor. Mange ungdomar vel å bu heima og pendla til vidaregåande skule. Det blir difor ekstra belastning og altfor mykje tid i pendling gjennom heile ungdomstida. Dette kan igjen føre til at ein ikkje vil busetja seg i Masfjorden om ein har tilknytning eller ikkje. Det er viktig å tenkja heilskapleg.

- Skulevegen er også ein arena utan tilsyn, som kan føre til meir mobbing og nedsett trivsel. Det er gjort mykje forskning på dette med skuleskyss, både i eit folkehelseperspektiv og elevvelferd som fysiske plager og trivsel. FAU ynskjer å visa til nokon rapportar frå forskingsprosjektet «skolenedlegging og skuleskyss»:
 - Lang skuleskyss påvirker trivsel
<https://forskning.no/meninger/kronikk/2008/02/lang-skuleskyss-pavirker-trivsel>
 - Negativt for barns helse [https://www.nrk.no/nordland/forsker-om-skuleskyss - -negativt-for-barnas-helse-1.12870430](https://www.nrk.no/nordland/forsker-om-skuleskyss--negativt-for-barnas-helse-1.12870430)
- Dersom ungdomssteget forsvinn, kva vil då skje med lærarkreftene? Vil noko av dei også forsvinne? Fleire av lærarane i dag underviser på alle trinna på skulen. Små skulen og mellomtrinnet nyttar godt av lærarane med brei kompetanse slik det er i dag.
- Korleis vil rekruttering av lærarar bli dersom ungdomssteget forsvinn?
- Korleis blir leiing/rektors ressursar fordelt og organisert om ein mister ungdomsskulen? Viktig med nærleik til leiinga. Kor mykje vil ein spare økonomisk om ein løysar det med Ass. Rektor eller auke i inspektørstillingar på både liten og stor skule?
- For å få utnytta lærarkreftene betre i kommunen, og for å unngå å flytta på elevane – kan det vera eit alternativ at lærarane flyttar på seg på tvers av skulekretsane for å auka tilbodet? Eit argument for å slå saman skulane er at kommunen kan tilby fleire valfag og tilvalsfag.
- I høve til spesialundervisning og tilpassa undervisning vil ein ofte i små klassar klara å tilpassa dette. Kanskje utan eller med mindre assistent/lærar ressursar. Ein lærar med ansvar for fem til ti elevar har betre føresetnad for å kunne følgje opp elevane, enn ein lærar med inntil 20 elevar i ein klasse.

- Eit argument for å slå saman ungdomskular er å få eit større fagmiljø. Det kan vera rett men samstundes med å gjera det, så krympar fagmiljøet som er att om ein berre har igjen ein barneskule. Er det gunstig? FAU er redd for at det kan laga grunnlag og nye grunnar for slå saman eller legge ned barneskulane.
- FAU merkar seg at det er to svært ulike tal på innsparing når det gjeld samanslåing av Nordbygda og Sandnes, og å slå saman alle tre ungdomsskulane. Kvifor vert innsparinga mykje større ved å slå saman alle tre? Kva ligg bak desse tala?
- FAU har tidlegare nemnt at det er viktig å sjå på dei tilboda som ikkje er lovpålagde, og heller kutta i dei før ein gjer store grep innafor skulestrukturen.
- Ved samanslåing av ungdomskular blir det lengre avstandar for foreldre å delta på foreldremøter, samtalar og arrangement. FAU ser at det kan påverke foreldra sitt engasjement og oppslutnad.
- I høve til mobbing og utestenging av elevar, har læraren i ein liten klasse mykje større høve til å kunna følgja med på miljøet i klassen og på skulen. Dess større klassen vert, dess mindre høve får læraren denne mogelegheita.
- Det er meir vaksentetthet på ein liten ungdomsskule, som gjer at lærarane har meir tid til den enkelte elev og der elevar med utfordringar blir «fanga opp» på eit tidleg tidspunkt. Både sosialt og fagleg.
- Dersom det vert aktuelt med samanslåing av Matre/ Brekke, eller alle 3 ungdomsskulane talar det til Matre sin fordel då bassenget er like ved skulen med eit flott uteområde med idrettsanlegg. Det blir då innsparing av reiseutgifter til badetimar.
- Elevane på ungdomsskulen har mange prosjekt i lokalmiljøet. Skulen blir difor viktig kulturberar på mange måtar. Elevane knyter band og kjennskap gjennom besøk, prosjekt og arbeidspraksis i bedriftene i nærmiljøet. Matre har to store private bedrifter BKK og HI, i tillegg til kommunale verksemder. FAU meiner at dette talar til fordel for å ha ungdomsskulen på Matre. Det som ein ser er at mange flytter tilbake etter utdanning og får jobb i desse store private bedriftene.

- Ein fordel med større klassar vert at overgangen til vidaregåande skule kan bli mindre. Mange kan ha nytte av eit større sosialt miljø. Då har ein allereie fått vere i eit større klassemiljø – noko som møter ungdomane når dei kjem på vidaregåande skule.

FAU ved Matre skule kjem fram til at vår totale vurdering av ungdomsskulesaka er å bevara dei tre gode oppvekstområda me har i dag, og at det må gjerast ei grundigare utgreiing på faktisk innsparing før ein vedtek samanslåingar. Tryggleik, nærleik, tilhøyring og kort reiseveg meiner me er svært viktig for at ungdomane skal får ein god og heilskapande skulekvardag. Ungdomsskulen er også viktig for bygdene våre. Å behalde 1-10 klasse skule i utkantane er god distriktspolitikk og er med på å bevara bygdesamfunna våre og gjer spreieing i bustadbygging i kommunen. Samanslåing av ungdomsskular kan få store ringverknader med tanke på busetjing og til- og fråflytting i kommunen. Målet med omorganiseringa må vere best mogelege skular og ikkje billegast mogelege skular. FAU på Matre ynskjer å leggja vekt på at Sandnes og Nordbygda må få seie sitt i høve til sine skular og samanslåing mellom dei.

Matre 28.september 2018

FAU v/ Matre Skule